

صرع؛ بیماری‌ای که سن و سال نمی‌شناسد

به طور ناگهانی و جلوی چشمان همه، بدنش دچار لرزش و تکان‌های شدیدی شده و در حالی که عضلاتش بشدت منقبض شده نقش بر زمین می‌شود.

به طور ناگهانی و جلوی چشمان همه، بدنش دچار لرزش و تکان‌های شدیدی شده و در حالی که عضلاتش بشدت منقبض شده نقش بر زمین می‌شود.

جام جم سرا: صرع به دنبال بروز اختلال در عملکرد سلول‌های مغز ایجاد می‌شود، ولی گاهی ممکن است علامتی از یک بیماری دیگر که موجب آسیب یا تخریب مغز شده است، باشد.

دکتر پرویز بهرامی، دانشیار مغز و اعصاب معتقد است که صرع، بیماری‌ای است که ممکن است با دیگر بیماری‌ها اشتباه شود و در صورت تشخیص درست، می‌توان این بیماری را به صورت اصولی و موفقیت‌آمیز درمان کرد.

این فوق تخصص تشنج و نوارمغز در گفت‌وگو با جام جم با تاکید بر این که اگر تشنج بیش از دو بار تکرار شود به آن صرع گفته می‌شود، می‌گوید: تشنج، ناشی از اختلال در فعالیت یا عملکرد گروهی از سلول‌های مغزی است که به طور همزمان ایجاد می‌شود و ممکن است به علائمی مانند احساس بوی غیرعادی و تغییر در شکل، رنگ و اندازه اشیاء، اختلال در تکلم، فراموشی، خیرگی یا قطع ارتباط با محیط اطراف منجر شود یا شخص روی زمین بیفتد و کف از دهانش خارج شود، عضلاتش دچار انقباض شود و بعد از آن نیز حالت گیجی و منگی به وی دست دهد.

دلایل صرع در سنین مختلف

دلایل و ریشه‌های ابتلا به صرع در بیشتر موارد نامشخص است، ولی در سنین مختلف، علت‌های آن متفاوت است.

به گفته دکتر بهرامی صرع در دوران نوزادی معمولا ناشی از ناهنجاری‌های مادرزادی، آسیب‌های حین زایمان، اختلالات متابولیک یا عفونت‌هاست. در دوران شیرخواری و کودکی، مهم‌ترین علت آن تب است، ولی این عفونت‌ها نیز می‌تواند به تشنج یا صرع منجر شود. در دوران نوجوانی و بزرگسالی، ضربه‌های مغزی، سوءمصرف مواد (به خصوص مواد روانگردان)، تومورها و آسیب مغزی و در دوران کهنسالی، آسیب‌های عروقی مغز مانند سکته‌های مغزی و بیماری‌های تحلیل برنده مغز از مهم‌ترین دلایل ابتلا به صرع محسوب می‌شود. حتی بررسی‌ها نشان می‌دهد که مصرف انواع مواد، به خصوص داروهای نپروزا و ترامادول در جوانی یکی از علت‌های مهم بروز و ابتلا به صرع است.

تشدید حمله‌های صرع

به گفته دکتر بهرامی، بی‌خوابی، گرسنگی‌های طولانی، خستگی مفرط، نور شدید و محرک بخصوص رقص نور، تغییر در شیفت کاری، قطع خودسرانه داروهای ضد تشنج یا مصرف داروها و مواد روانگردان ممکن است به حمله‌های صرع یا تشدید آن منجر شود.

وی در پاسخ به این پرسش که آیا سکته مغزی، بیماری قلبی و آلزایمر می‌تواند موجب صرع شود، توضیح می‌دهد: سکته مغزی یکی از علت‌های شایع صرع در سنین کهنسالی است. همچنین بیماری آلزایمر می‌تواند از علت‌های آن باشد، ولی بررسی‌های انجام شده رابطه بیماری‌های قلبی را با صرع تأیید نمی‌کند. فشارهای روانی نیز از علل ابتلا به صرع محسوب نمی‌شود، اما می‌تواند موجب تشدید بروز تشنج در افراد مبتلا به صرع شود.

مصرف‌ها کند ذهن نیستند

شاید برخی افراد تصور کنند که افراد مبتلا به صرع مبتلا به نوعی اختلال رفتاری - روانی نیز هستند، ولی دکتر بهرامی با نفی این مساله می‌گوید: بعضی حمله‌های تشنجی ناشی از بیماری صرع ممکن است به صورت اختلال رفتاری بروز کند که البته بعد از حمله برطرف می‌شود. البته ممکن است برخی بیماران، علاوه بر صرع مبتلا به یک بیماری خلقی یا روانی جداگانه نیز باشند. این متخصص مغز و اعصاب تاکید می‌کند: همچنین ابتلا به صرع با کاهش توانایی‌های ذهنی همراه نیست. به بیان دیگر، نه تنها این تصور که بهره هوشی مبتلایان به صرع کمتر از افراد عادی است، اشتباه بوده، بلکه بهره هوشی بسیاری از مبتلایان به این بیماری بالاست و جزو نوابغ هستند. حتی در تاریخ افرادی همچون داستایوفسکی، آگاتا کریستی و ناپلئون نیز مبتلا به صرع بوده‌اند.

بیماری قابل درمان با دارو

برخلاف تصویری که در گذشته وجود داشته و بر اساس آن، صرع را غیر قابل درمان می‌دانسته‌اند، صرع تا حد زیادی قابل درمان است و مهم‌ترین درمان آن نیز دارویی است.

دکتر بهرامی با اشاره به این مطلب می‌افزاید: البته درمان صرع را نمی‌توان صددرصد عنوان کرد، اما بین 60 تا 70 درصد بیماری با دارو کنترل می‌شود. بر این اساس، لازم است بیمار به مدت سه تا پنج سال به طور مداوم، دارو مصرف کند و زیر نظر پزشک باشد، اما اگر بیماری صرع، بعد از یک سال، با درمان‌های درست و مناسب کنترل نشود، باید از نظر نیاز به درمان جراحی مورد بررسی قرار بگیرد.

آنچه اطرافیان بیمار مصروع باید بدانند

خوب است بدانید که هنگام بروز تشنج، اطرافیان بیمار مصروع چه اقدامات اولیه‌ای را باید انجام دهند:

- اطرافیان ابتدا باید خونسردی خود را حفظ کنند.
- زمان را یادداشت و مدت تشنج را به خاطر داشته باشند.
- فرد را از موقعیت‌های خطرناک (مانند بلندی، کنار آتش، اجسام تیز و...) دور کنند.
- سعی نکنند چیزی در دهان بیمار قرار دهند یا دست و پای او را بگیرند.
- بیمار را به سمت چپ بخوابانند، دهان و صورت او را رو به پایین بگیرند، ترشحات دهان بیمار را با دستمال یا پارچه تمیز پاک کنند و اگر یقه لباس سفت و محکم بسته شده آن را باز کنند.
- اگر تشنج، بیش از پنج دقیقه طول کشید اورژانس 115 را خبر کنند.

پونه شیرازی / گروه سلامت